

ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «АСОЦІАЦІЯ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ»

вул. Межигірка, 5, оф. 15, м. Київ, 04071, Україна • +38 (044) 492-88-48 • info@uba.ua • www.uba.ua

Вих. №234 від 16.02.2018 року

Міністру фінансів України
Данилюку О.О.

Шановний Олександрє Олександровичу!

Від імені Асоціації правників України дозвольте висловити Вам свою глибоку повагу та звернутися щодо такого.

Асоціація правників України (далі – АПУ) є всеукраїнською громадською організацією, яка об'єднує близько 6 000 правників з метою сприяння втілення в життя принципу верховенства права в державному, суспільному та громадському житті, сприяння розбудови правової держави та розвитку юридичної професії.

До лав АПУ входить велика кількість провідних експертів із різних сфер науки та практики, які, у свою чергу, володіють знаннями та широким практичним досвідом у відповідних галузях права.

Зокрема, в АПУ активно функціонує секція судових експертів (далі – Секція АПУ) та Комітет з податкового та митного права (далі – Комітет АПУ), серед пріоритетів і завдань яких є участь у вдосконаленні профільного законодавства.

Секція АПУ та Комітет АПУ напрацювали спільні пропозиції до Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588, щодо вимог до обліку судових експертів, які не є працівниками державних експертних установ, що надсилаємо у додатку до цього листа.

Будемо вдячні за їх розгляд та врахування.

Сподіваємось на плідну співпрацю!

Додаток: на 5 арк. в 1 прим.

З повагою
Координатор секції
судових експертів АПУ

Ірина Педь

Голова Комітету АПУ
з податкового та митного права

Тетяна Лисовець

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ В 2018 РОЦІ

AVELLUM

AVEXLEX

ARION

Asters

MOON SOAL

ПАРТНЕРИ

АЛЕКСЕВ
БОЯРЧУКОВ
ТА ПАРТНЕРИ

VOX
LAW FIRM

VB PARTNERS

DLA PIPER

КОМУНАЛЬНИЙ
ЗАНЯТИЙ
КЛУБ
ІНТЕЛІКТУАЛЬНИХ
АФІЛІАТНИХ
І ПАРТНЕРИ

KINSELLAR

ДУБІНСЬКИЙ & ОВІАРОВА
Правничо-консультаційна фірма

СІМ

MORIS

СІМ

Sokolovskiy
and Partners

SPENDER &
KALPMANN

СІМ

КУШНІР, ЖЕНІМ'ЯК ТА ПАРТНЕРИ
БІЗНЕСА І ПРАВА

Додаток до листа №234 від 16.02.18

Підпунктом 1) пункту 6.7 Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588 (далі – Порядок № 1588) встановлено таке:

«6.7. Взяття на облік фізичних осіб, які не є підприємцями та здійснюють незалежну професійну діяльність, умовою ведення якої згідно із законом є державна реєстрація такої діяльності у відповідному уповноваженому органі та отримання свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на ведення незалежної професійної діяльності (далі – фізична особа, яка провадить незалежну професійну діяльність), здійснюється за місцем постійного проживання у порядку, встановленому цим Порядком для фізичних осіб – підприємців:

1) для взяття на облік фізична особа, яка має намір провадити незалежну професійну діяльність, у строк 10 календарних днів після державної реєстрації незалежної професійної діяльності у відповідному уповноваженому органі та отримання свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на провадження незалежної професійної діяльності, зобов'язана подати особисто (надіслати рекомендованим листом з описом вкладення) або через уповноважену особу до контролюючого органу за місцем свого постійного проживання:

...

копію свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта, виданого Центральною експертно-кваліфікаційною комісією при Міністерстві юстиції України за формою, що відповідає додатку 9 до Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 09 серпня 2005 року № 86/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 серпня 2005 року за № 882/11162 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 07 листопада 2007 року № 1054/5), із змінами, якщо заявником є судовий експерт, який не є працівником державної спеціалізованої установи та отримав право самостійно провадити судово-експертну діяльність».

Вказана норма помилково тлумачиться працівниками фіскальних служб як такий, що зобов'язує всіх судових експертів, які не є працівниками державних експертних установ, у строк до 10 календарних днів після отримання свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта стати на облік як суб'єкт незалежної професійної діяльності в контролюючому органі за місцем проживання.

На нашу думку, зазначене тлумачення вимог законодавства є помилковим із таких причин:

1) Свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта не є документом про державну реєстрацію діяльності

Чинне законодавство не містить жодної норми, що вимагала б здійснювати реєстрацію судово-експертної діяльності (права на судово-експертну діяльність) в будь-яких уповноважених органах.

Присвоєння кваліфікації судового експерта здійснюється на підставі ст. 16 Закону України «Про судову експертизу», згідно з якою. «метою атестації судового експерта є оцінка професійного рівня фахівців, які залучаються до проведення судових експертиз або беруть участь у розробках теоретичної та методичної бази судової експертизи. Залежно

від спеціалізації їм присвоюється кваліфікація судового експерта з правом проведення певного виду експертизи».

З наведеного вбачається, що Свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта є документом, що підтверджує атестацію професійного рівня особи, наявність необхідних спеціальних знань.

Водночас свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта не є документом, що підтверджує державну реєстрацію судово-експертної діяльності.

Відповідно до п. 1 розділу III Інструкції про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 12.12.2011 р. № 3505/5, свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта є обов'язковою умовою здійснення судово-експертної діяльності судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих установах.

Отже, наявність свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта є необхідною умовою здійснення судово-експертної діяльності, а не актом її реєстрації.

У чинному законодавстві наявні непоодинокі випадки, коли наявність певного рівня освіти та знань є умовою доступу до певної діяльності. Однак документи, що підтверджують рівень такої освіти (знань) не є тотожними документам, отримання яких прирівнюється до реєстрації певної діяльності або права на таку діяльність.

Наприклад:

- умовою отримання ліцензії на діяльність з імпорту лікарських препаратів є наявність в уповноваженої особи імпортера повної вищої фармацевтичної, хімічної, біологічної або біотехнологічної освіти (Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з імпорту лікарських засобів, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 р. № 143);
- нотаріусом може бути громадянин України, який має повну вищу юридичну освіту (ч. 2 ст. 3 Закону України «Про нотаріат»);

Чинне законодавство також містить чисельні вимоги щодо додаткової атестації професійного рівня та присвоєння за її результатами певних кваліфікаційних рівнів особам, які здійснюють наукову або освітню діяльність. Наприклад:

- підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації водіїв здійснюються спеціалістами, які відповідають визначеним кваліфікаційним вимогам центрального органу виконавчої влади (ст. 15 Закону України «Про дорожній рух»);
- атестацію на присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій проходять спеціалісти з вищою немедичною освітою: бактеріологів, біологів генетичної лабораторії, біологів імунологічної лабораторії, біологів клінічної лабораторії, біологів санітарно-гігієнічної лабораторії, біологів санітарно-епідеміологічної станції, біохіміків, економістів-статистиків, ентомологів, зоологів, мікробіологів, що працюють в закладах охорони здоров'я.

Разом з тим отримання громадянами відповідної освіти чи кваліфікації не є актом державної реєстрації певного виду діяльності.

2) Судово-експертна діяльність не є законодавчо закріпленим видом незалежної професійної діяльності

Відповідно до Закону України «Про судову експертизу»:

- Судова експертиза – це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів досудового розслідування чи суду (ст.1);
- Судово-експертну діяльність здійснюють державні спеціалізовані установи, а також у випадках і на умовах, визначених цим Законом, судові експерти, які не є працівниками зазначених установ (ст.7);
- Судовими експертами можуть бути особи, які мають необхідні знання для надання висновку з досліджуваних питань (ст.10).

Жодне з наведених положень, як і інших норм Закону України «Про судову експертизу» та інших нормативних актів з питань судово-експертної діяльності не визначають судово-експертну діяльність як виключно незалежну професійну діяльність. У тому числі відсутня відповідна вимога до діяльності судових експертів, які не є працівниками державних експертних установ.

Для порівняння:

- адвокат – фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені цим Законом; адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту (п.п.1 і 2 ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»);
- приватний виконавець є суб'єктом незалежної професійної діяльності (п.2 ст. 16 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»);
- нотаріус – це уповноважена державою фізична особа, яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність (ст. 3 Закону України «Про нотаріат»).

Національне законодавство не містить положення щодо визнання судових експертів суб'єктами незалежної професійної діяльності.

3) Порядок обліку платників податків і зборів не зобов'язує судових експертів, зареєстрованих фізичними особами-підприємцями, реєструвати незалежну професійну діяльність

З п. 6.7 Порядку обліку платників податків і зборів вбачається, що взяттю на облік підлягають лише фізичні особи, які не є підприємцями.

Як зазначалося вище, чинне законодавство не визначає судово-експертну діяльність як виключно незалежну професійну діяльність.

Відтак, судові експерти мають право ставати на облік як фізичні особи-підприємці, що виключає можливість реєстрації ними незалежної професійної діяльності.

4) Національним законодавством передбачено можливість використання судовими експертами, що не працюють в державних експертних установах, правових форм здійснення судово-експертної діяльності, які не вимагають будь-якої реєстрації такої діяльності в органах податкової служби

Як визначено п. 1.11 Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженої наказом Міністерства юстиції України 08.10.1998 № 53/5, експерти можуть здійснювати судово-експертну діяльність у складі юридичної особи, що не є державною спеціалізованою установою.

Згідно з чинним законодавством, діяльність у складі юридичної особи може здійснюватися у декількох юридичних формах, що передбачають покладення на таку юридичну особу обов'язку з нарахування та стягнення податків з доходів експертів. Зокрема експерт може здійснювати діяльність у складі юридичної особи шляхом укладання трудового або цивільно-правового договору. При цьому відсутні будь-які підстави для додаткової реєстрації діяльності експерта в органах фіскальної служби.

Виходячи з викладеного, відсутні будь-які підстави для висновку про автоматичне виникнення у судових експертів, які не є працівниками державних експертних установ, обов'язку у строк до 10 календарних днів після отримання свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта стати на облік як суб'єкт незалежної професійної діяльності.

Відповідний обов'язок виникає виключно у судових експертів, які не здійснюють судово-експертну діяльність у складі юридичної особи або як підприємці, а самостійно обрали здійснення судово-експертної діяльності саме як незалежної професійної діяльності.

На підставі викладеного вище просимо ініціювати внесення змін до Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588, згідно з порівняльною таблицею, наведеною нижче.

**Порівняльна таблиця до проекту Наказу Міністерства фінансів України
«Про внесення змін до Наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження
Порядку обліку платників податків і зборів» від 09.12.2011 №1588»**

Діюча редакція	Запропонована редакція
<p>абзац 4 підпункту 1 пункту 6.7. копію свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта, виданого Центральною експертно-кваліфікаційною комісією при Міністерстві юстиції України за формою, що відповідає додатку 9 до Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 09 серпня 2005 року № 86/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 серпня 2005 року за № 882/11162 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 07 листопада 2007 року № 1054/5), із змінами, якщо заявником є судовий експерт, який не є працівником державної спеціалізованої установи та отримав право самостійно провадити судово-експертну діяльність</p>	<p>абзац 4 підпункту 1 пункту 6.7. копію свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта, виданого Центральною експертно-кваліфікаційною комісією при Міністерстві юстиції України за формою, що відповідає додатку 9 до Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 09 серпня 2005 року № 86/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 серпня 2005 року за № 882/11162 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 07 листопада 2007 року № 1054/5), із змінами, якщо заявником є судовий експерт, який не здійснює судово-експертну діяльність як найманий працівник або фізична особа-підприємець та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб</p>